Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0418U002522

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-06-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванчук Володимир Володимирович
2. Ivanchuk Vlodymyr Volodymyrovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 09.00.05

Назва наукової спеціальності: Історія філософії

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-05-2018

Спеціальність за освітою: Викладач фізичної культури

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»

Код за ЄДРПОУ: 38177113

Місцезнаходження: Вул. Генерала Батюка, будинок 19, м. Слов'янськ, Слов'янський р-н., Донецька обл., 84116, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 12.112.02

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»

Код за ЄДРПОУ: 38177113

Місцезнаходження: Вул. Генерала Батюка, будинок 19, м. Слов'янськ, Слов'янський р-н., Донецька обл., 84116, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»

Код за ЄДРПОУ: 38177113

Місцезнаходження: Вул. Генерала Батюка, будинок 19, м. Слов'янськ, Слов'янський р-н., Донецька обл., 84116, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 02.11.21

Тема дисертації:

1. Сутність та особливості формування концепту відчуження в екзистенціальній та неомарксистській філософії XX ст.

2. Essence and peculiarities of the formation of the concept of alienation in the existential and neo-Marxist philosophy of the XX century

Реферат/анотація:

1. У дисертації досліджено історичну сутність та особливості формування концепту відчуження в дискурсі екзистенціальної та неомарксистської філософії XX ст. Теоретико-методологічними підставами дослідження постали критичне узагальнення історіографії сучасної концептуалізації відчуження та розробка комплексної методології історико-філософського аналізу дискурсу відчуження. Огляд наукової літератури з теми дослідження дозволив констатувати нівелювання онтологічного виміру феноменології відчуження в сучасному загальнонауковому дискурсі ідентичності, що суперечить тенденції до переосмислення

відчуження в контексті поглиблення кризових явищ в сучасному світі. Історико-філософська реконструкція способів осмислення відчуження людини в умовах індустріального суспільства, репрезентованих дискурсами екзистенціальної та неомарксистської філософії, має бути здійснена як герменевтика семантичних та функціональних кореляцій між вказаними концепціями відчуження, яка дозволить окреслити онтологію відчуження в умовах постіндустріальної трансформації суспільства. Методологія такої герменевтики поєднує прийоми дискурс-аналізу з соціологічним підходом в межах інтелектуальної історії. Дослідження ґенези філософського дискурсу відчуження дозволило конкретизувати зміст концептуалізації відчуження Ґ. Геґелем як ключового елементу його феноменології духу та визначити сутнісні відмінності між способами рецепції цього концепту, здійсненими К. Марксом і С. К'єркеґором. Виявлено два горизонти кореляції між теорією відчуження сутнісних сил людини К. Маркса та ідеями С. К'єркеґора щодо автентичного існування особистості: горизонт критики та рецепції геґелівського дискурсу відчуження і горизонт спрямування філософування від спекулятивної рефлексії до конкретної аналітики. З'ясовано, що поняття відчуження у філософуванні К. Маркса має особливий семантично-функціональний статус, оскільки засновується на дезавуюванні геґелівської теорії як відчуженого у мові спекулятивної рефлексії образу живого мислення. Марксистська лінія філософського дискурсу відчуження спирається на історизацію трансцендентального суб'єкта та нівелювання індивідуалістичної інтерпретації суб'єктивності. Показано, що екзистенціальна лінія філософського дискурсу відчуження, започаткована С. К'єркеґором, розгортається як індивідуалістична критика геґелівської спекулятивної онтології. Концептуальний синтез екзистенціальної постановки питання про сенс особистісного існування з поняттями феноменології та герменевтики, здійснений К. Ясперсом і М. Гайдеґґером, призвів до онтологізації відчуження як елементу екстатичного способу становлення людини. Вивчено кореляції філософського дискурсу відчуження з дотичними формами інтелектуальної культури: художньою прозою, поезією, мистецтвом. Показано, що саме мистецтво є ключовою формою подолання відчуження у творчості як модусі свободи особистості. Показано, що розвиток неомарксизму був зумовлений прагненням концептуального оновлення ортодоксальної «політекономічної» лінії марксизму, одним із джерел якого і постала екзистенціальна філософія. Тема відчуження утворила горизонт синтезу Dasein-аналітики з марксистською соціальною онтологією, здійснений у модусах рецепції (Г. Маркузе) та критики (Т. Адорно) фундаментальної онтології М. Гайдеґґера. Виявлено, що особливості екзистенціалістської рецепції марксизму, пов'язані з радикальним тлумаченням індивідуальної свободи особистості, обмеженням горизонту конкретності теорії виміром індивідуальної свідомості та збереженням протиставлення сутності та існування в бутті людини. Критична герменевтика постмодерних модифікацій концепту відчуження дозволила встановити, що такі ключові напрямки постмодерного мислення, як деконструкція, шизоаналіз, генеалогія влади-знання, феноменологія симулякрів, виросли на ґрунті концептуалізації відчуження в екзистенціальній та неомарксистській філософії.

2. The dissertation focuses on the historical essence and peculiarities of the formation of the concept of alienation in the discourse of existential and neo-Marxist philosophy of the twentieth century. Theoretical and methodological foundations of the research arose from a critical generalization of the historiography of contemporary conceptualization of alienation and the development of a comprehensive methodology of historical and philosophical analysis of the discourse of alienation. An overview of the scientific literature on the subject of research allowed to reveal the ontological dimension of the phenomenology of alienation in the modern universal scientific discourse of identity, which contradicts the tendency to rethinking the alienation in the context of deepening crisis phenomena in the modern world. Historical and philosophical reconstruction of ways to understand the alienation of a person in the conditions of an industrial society, represented by discourses of existential and neo-Marxist philosophy, must be realized as the hermeneutics of semantic and functional correlations between the above-mentioned concepts of alienation, which will outline the ontology of alienation in the conditions of post-industrial transformation of society. The methodology of such hermeneutics combines methods of discourse analysis with a sociological approach within the framework of intellectual history. The study of the genesis of the philosophical discourse of alienation has made it possible to specify the content of the conceptualization of alienation by G. Hegel as a key element of his phenomenology of spirit and to determine the

essential differences between the methods of reception of this concept, carried out by K. Marx and S. Kierkegaard. Two horizons of correlation between the theory of alienation of the essential forces of man K. Marx and the ideas of S. Kierkegaard about the authentic existence of the personality are found: the critique and reception horizon of the Hegelian discourse of alienation and the horizons of the direction of philosophizing from speculative reflection to a particular analyst. It has been found out that the notion of alienation in the philosophy of Marx has a special semantic-functional status, since it is based on the disassociation of the Hegelian theory as an alienated image of live thinking in the language of speculative reflection. The Marxist line of philosophical discourse of alienation is based on the historization of the transcendental subject and the leveling of the individualistic interpretation of subjectivity. It is shown that the existential line of the philosophical discourse of alienation, initiated by S. Kierkegaard, unfolds as an individualistic critique of the Hegelian speculative ontology. The conceptual synthesis of the existential statement of the question of the meaning of personal existence with the concepts of phenomenology and hermeneutics, carried out by K. Jaspers and M. Heidegger, led to the ontologization of alienation as an element of the ecstatic mode of human personal becoming. The correlations of the philosophical discourse of alienation with tangent forms of intellectual culture: artistic prose, poetry, and art were studied. It is shown that art itself is a key form of overcoming alienation in creativity as a mode of individual freedom. It was shown that the development of neo-Marxism was due to the desire for a conceptual update of the orthodox "political economy" line of Marxism, one of its sources of which was the existential philosophy. The theme of alienation formed the horizon of the synthesis of Dasein-analysts with the Marxist social ontology, carried out in the modes of reception (G. Marcuse) and critics (T. Adorno) of the fundamental ontology of M. Heidegger. It is revealed that the peculiarities of the existentialist reception of Marxism are related to the radical interpretation of the individual freedom of the individual, the limitation of the horizon of the specificity of the theory to the measurement of individual consciousness, and the preservation of the contrast of essence and existence in human existence. The critical hermeneutics of postmodern modifications of the concept of alienation allowed us to establish that such key areas of postmodern thinking, such as deconstruction, schizoanalysis, genealogy of power-knowledge, phenomenology of simulacres, grew up on the basis of the conceptualization of alienation in existential and neo-Marxist philosophy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мозговий Леонід Іванович

2. Mozgovyi Leonid

Кваліфікація: д. філос. н., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Окороков Віктор Брониславович
2. Okorokov Viktor

Кваліфікація: д. філос. н., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубініна Віра Олександрівна
2. Dubinina Vira

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Мозговий Леонід Іванович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Дубінін Віктор Власович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.